

OKO SMART Trefdag 28/05/2019

OKO SMART Trefdag

1

STUDENTEN SMART COACHEN IN KWALITEITSVOLLE INTERACTIES MET KLEUTERS

2

Aftrap: iedereen gaat rechtstaan

Denk terug aan je kleutertijd.
Blijf staan als...

- je als kind regelmatig naar de kleuterschool bent geweest
- je er herinneringen aan hebt die positief zijn
- dat komt door een leerkracht die daar een positieve indruk op jou heeft nagelaten
- dat vooral te maken had met de manier waarop deze leerkracht met je omging

→ kwaliteitsvolle interacties

OKO SMART Trefdag

3

Kwaliteitsvolle interacties

OKO SMART Trefdag

4

Opbouw thematische inspiratiesessie

1. In de lerarenopleiding investeren in kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarom?
2. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarover hebben we het?
3. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: hoe vertaald in de opleiding?
4. Kwaliteitsvolle interacties: hoe de studenten hierin SMART coachen?
5. Methodiek van video coaching

OKO SMART Trefdag

5

Opbouw thematische inspiratiesessie

1. In de lerarenopleiding investeren in kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarom?

OKO SMART Trefdag

6

1. Investeren in kwaliteitsvolle interacties: waarom?

7 OKO SMART Trefdag

7

1. Investeren in kwaliteitsvolle interacties: waarom?

Omdat (veel!) onderzoek aantoont dat

- ... kleuteronderwijs van goede kwaliteit leidt tot veel positieve resultaten (bv. Burnett, 2007; Heckmann, 2008)
- ... de aard van de interacties een belangrijk kenmerk is voor kwaliteitsvol kleuteronderwijs (bv. van IJzendoorn, Dijkstra, & Bus, 1995; Wells, 1989; Zink & Smessaert, 2009)
- ... zeker voor kwetsbare kinderen (bv. Urban e.a., 2011; ISSA, ISSA & DECET, 2011; Rhodes & Huston, 2012; Bennett, 2012); Leseman, 2009; NCKO, 2011).
- ... er nog veel kansen liggen om de interactiekwaliteit te versterken, zeker tijdens niet-onderwijsmomenten en voor kwetsbare kinderen (bv. Peleman & Van Laere, 2017)

8 OKO SMART Trefdag

8

1. Investeren in Kwaliteitsvolle interacties: waarom?

www.grotekansen.be

KLEINE KINDEREN GROTE KANSEN

26/10:
De Educatieve Bachelor in het kleuteronderwijs creëert krachtige speelleeromgevingen: hij zoekt naar afstemming tussen de belevingswereld en de beginsituatie van het kind, de context van de klas/school en de beoogde ontwikkelingsdoelen. Hij realiseert kwaliteitsvolle interacties en inclusief onderwijs zodat elk kind maximaal ontwikkelt.

9 OKO SMART Trefdag

9

KLEINE KINDEREN GROTE KANSEN

KLASSE

De klas van juf Jelke

4 video's • 475 weergaven • Laatste geluiddatum op 20 aug. 2018

Kan jij kwetsbare kinderen in je klas méér kansen

- 1 Zo bouwt Jelke een warme band c... Klasse
De klas van juf 4:46:07
- 2 Werken aan taal met kleuters: tips voor een rijke taalomgeving Klasse
De klas van juf 4:59:42
- 3 "Wacht je beurt af": zelfsturing of 'executieve functies' aanleren in de kleuterklas Klasse
De klas van juf 4:45:24
- 4 Betrokken ouders, vanaf de kleuterklas: zo lukt het wel Klasse
De klas van juf 4:38:36

10 OKO SMART Trefdag

10

Opbouw thematische inspiratiesessie

1. In de lerarenopleiding investeren in kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarom?
2. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarover hebben we het?

11 OKO SMART Trefdag

11

Wanneer zijn interacties voor ons kwaliteitsvol?

- De effecten op de kleuters zijn op zijn best als de KL-kl interacties stimulerend werken mbt:
 - Relatie → relatiebevorderende interactie
 - Taal → taalbevorderende interactie
 - Denken → denkbevorderende interactie

12 OKO SMART Trefdag

12

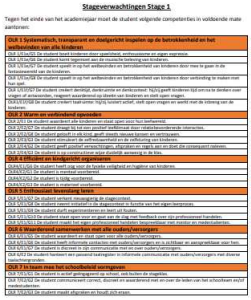
Opbouw thematische inspiratiesessie

1. In de lerarenopleiding investeren in kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarom?
2. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarover hebben we het?
3. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: hoe vertaald in de opleiding?

13 OKO SMART Trefdag

13

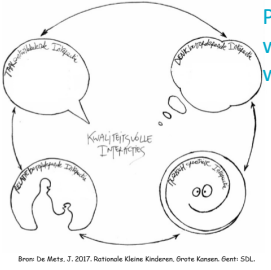
Vertaald in de leerresultaten en beoordelingscriteria

14 OKO SMART Trefdag

14

Vertaald in vakken OKO 1

15 OKO SMART Trefdag

15

Waar in het programma?

Semester 1	Semester 2
Dagopleiding: <ul style="list-style-type: none"> Relatiebevorderende interactie Denkbevorderende interactie 	Dagopleiding: <ul style="list-style-type: none"> Taalbevorderende interactie
Switchopleiding: <ul style="list-style-type: none"> Relatiebevorderende interactie Taalbevorderende interactie 	Switchopleiding: <ul style="list-style-type: none"> Denkbevorderende interactie

Integratie van de invalshoeken door werkvorm in atelierweken en oefenen op stage

16 OKO SMART Trefdag

16

Eerste invalshoek: Relatiebevorderende interactie

17 OKO SMART Trefdag

17

Relatiebevorderende interactie

Illustraties via beeldmateriaal

Zo bouwt Jelke een warme band op met haar kleuters

18 OKO SMART Trefdag

18

Relatiebevorderende interactie

Illustratie werkvormen

Voorafgaand aan de les: bekijk het fragment en antwoord op de volgende vragen: (voorbeelden)

- Hoe bouwt juf Jelke aan een warme relatie met de kleuters in haar klas? Bekijk dit tijdens het onthaal van de kinderen in haar klas en in haar relatie met Andy, Adam. Wat vind jij hier belangrijk in?
- Noteer een aantal interacties die je juf Jelke ziet doen. Wat valt jou op aan haar verbaal -non-verbaal gedrag?
- Hoe tracht zij sensitief te reageren op kinderen en nabijheid te bieden?

Eventueel mag je op basis van de vragen en antwoorden een mindmap uitwerken. Deze vullen we verder aan tijdens de les.

19

OKO SMART Trefdag

19

Relatiebevorderende interactie

Illustratie werkvormen

- Tijdens de les: → mindmap verder aanvullen
 - Samen bespreken en analyseren van de bevindingen
 - Tijdens gesprek koppeling aan de theorie
 - Vastzetten van de inzichten via de mindmap
- Na de les:
 - Hier nog verder zelf mee aan de slag gaan in de stage-context

20

OKO SMART Trefdag

20

Relatiebevorderende interactie

1. Door ervaringsgerichte houding en dialoog:

- aanvaarding
- echtheid
- empathie

2. Via meespelen in spontaan spel:

- veel tijd maken om mee te spelen
- volgend meespelen (inleven via sensitieve houding, spel spiegelen/imiteren, spiegelspraak)
- speelsheid, enthousiasme en expressie tonen

Bron: <http://samen-spel.weebly.com/>

21

OKO SMART Trefdag

21

Relatiebevorderende interactie

- Weerspiegeling in de **beoordelingscriteria stage 1** (OLR 1/E1e/G8 en OLR 2/E2/G7)
- Weerspiegeling in de **stage-opdrachten**
 - Meespelen en indrukken meenemen
 - Relatiebevorderend meespelen
 - videomateriaal verzamelen
 - situatie samen met medestudent/ stagementor bespreken, vertrekkend vanuit wat ze zien bij de kinderen en dan relatie leggen met zz en relatiebevorderende interacties

22

OKO SMART Trefdag

22

Tweede invalshoek: Taalbevorderende interactie

23

OKO SMART Trefdag

23

Taalbevorderende interactie

Illustraties via beeldmateriaal

Werken aan taal met kleuters: tips voor een rijke taalomgeving

24

OKO SMART Trefdag

24

Taalbevorderende interactie

Productieve gesprekken realiseren door kansen te benutten in het spontaan spel, routines of geplande speelleerkansen:

- Taalruimte
- Taalaanbod
- Taalfeedback

25

OKO SMART Trefdag

25

Taalbevorderende interactie

Illustratie werkvormen

- Voorbeelden en fragmenten van de studenten op stage (vb. vertellen met de verteltafel):
 - Studenten tonen hun filmpjes
 - Begeleid door de docent: genuanceerd nadenken over de interacties tijdens deze speelleerkans vanuit wat we zien bij de kinderen + de kijkwijzer
 - Studenten expliciteren het verband tussen de theorie en wat ze zelf doen op stage

26

OKO SMART Trefdag

26

Taalbevorderende interactie

- Weerspiegeling in de **beoordelingscriteria stage 1OLR1/E1f/G8**
- Weerspiegeling in de **stage-opdrachten**
 - Specifiek gelinkt aan Nederlands: Interactief vertellen voorlezen: verteltafel en verkennen verschillende verteltechnieken → filmen
 - In andere contexten: 1 filmpje van een langer interactiemoment (klassikaal of in kleine groep) tussen jou en een groep kleuters. Dat filmpje kan gelinkt zijn aan een BA naar keuze, maar je kan ook een filmpje meebrengen waarin je meespeelt.

27

OKO SMART Trefdag

27

Derde invalshoek: Denkbevorderende interactie

28

OKO SMART Trefdag

28

Denkbevorderende interactie

Illustraties via beeldmateriaal

29

OKO SMART Trefdag

29

Denkbevorderende interactie

Denktijd	Denkruimte	Denkcontext	Denkfeedback
Tijd bieden om na te denken over vragen of antwoorden.	Rust en vertrouwen aanreiken om te kunnen en mogen denken	Uitdagende situaties aanreiken en benutten	Transfer bieden en ondersteunen waar nodig
Voorbeelden Tijdens gesprek Vb. Niet onmiddellijk nieuwe vraag stellen of andere zin ertussen gooien	Voorbeelden Vragen om er even over na te denken Vb. Wil je graag even zoeken naar een oplossing?	Voorbeelden Open vragen stellen over de omgeving. Vb. Waarom vliegen de vogels hoog in de lucht?	Voorbeelden Redeneringen in vraag stellen en begeleiden door terug te kaatsen. Vb. Dus jij denkt dat dit dient om te vliegen?
Over langere termijn Vb. Wil je de vraag even bewaren om er later op terug te komen? We denken er even over na en komen er later op terug.	Waarderen van Out-of-the-box ideeën en laten aanvoelen dat fouten maken mag Vb. Ik vind het inspirerend hoe je zoekt naar manieren om de knijkers van de kast te halen.	Instructie geven die een probleem in zich dragen. Vb. Ipv neem een schaar → Hoe kunnen we er nu voor zorgen dat mijn touw korter kan worden?	Open trekken naar andere ervaringen Vb. Heb je dit nog ergens anders gezien?

30

OKO SMART Trefdag

30

Denkbevorderende interactie

Illustratie werkvormen

Tijdens de lessen, toegepast op verschillende contexten:

- Studenten bekijken beeldmateriaal van anderen:
 - Analyseren vanuit het kader: noteer concrete uitspraken/handelingen die de LK doet + wat het effect daarvan is op de kls. Herken je denktijd/denkruimte/denkcontext /denkfeedback?
 - OF: Voorspellen wat ze zouden doen adhv het kader
 - Samen bespreken en analyseren van de bevindingen
 - Tijdens gesprek koppeling aan de theorie
- Later in het semester: eigen beeldmateriaal
 - Eigen filmpjes van op stage ook samen met medestudenten bekijken vanuit het perspectief van denkbevorderende interactie

31

OKO SMART Trefdag

31

Denkbevorderende interactie

- Weerspiegeling in de **beoordelingscriteria stage**: OLR 1/E1f/G7
- Denkbevorderende interactie als **terugkerende focus** doorheen de **stage-opdrachten**:
 - Klemtoon op **denktijd en denkruimte**: Foto's van waar kinderen actief bezig zijn met werowi/ Onderzoeksboek/ Observatiedoos
 - Klemtoon op de **denktijd/-ruimte/-context/feedback**:
 - Een hoek verrijken op stage/ geïntegreerde speelleerkansen uitwerken

32

OKO SMART Trefdag

32

Samenvatting gebruikte werkvormen

- Veel 'werken met beeldmateriaal'
- Analyseren vanuit wat studenten zien bij de kinderen
- Reflectie via kijkwijzers/ -vragen koppelen aan theoretische kaders
- Via stage-opdrachten die hen aanzetten om dit in de praktijk uit te proberen, te oefenen, fouten te maken en er uit te leren

33

OKO SMART Trefdag

33

Opbouw thematische inspiratiesessie

1. In de lerarenopleiding investeren in kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarom?
2. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarover hebben we het?
3. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: hoe vertaald in de opleiding?
4. **Kwaliteitsvolle interacties: hoe de studenten hierin SMART coachen?**

34

OKO SMART Trefdag

34

4. Kwaliteitsvolle interacties: hoe de studenten hierin SMART coachen?

Wat neem ik mee om mijn stagestudent te coachen in kwaliteitsvolle interacties?

Wat neem ik mee naar mijn klas om mijn interacties met kleuters/studenten (verder) te verrijken?

Hoe willen we hier samen (mentor en stagebegeleider) mee aan de slag gaan?

Hoe kunnen we (mentor + stagebegeleider) studenten onderling stimuleren om elkaar te ondersteunen bij het verwerven van de kwaliteitsvolle interacties?

Bron afbeelding: 'warme relaties', Project Kleine kinderen, Grote kansen.

35

OKO SMART Trefdag

35

Opbouw thematische inspiratiesessie

1. In de lerarenopleiding investeren in kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarom?
2. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: waarover hebben we het?
3. Kwaliteitsvolle interacties met kleuters: hoe vertaald in de opleiding?
4. Kwaliteitsvolle interacties: hoe de studenten hierin SMART coachen?
5. **Methodiek van videocoaching**

36

OKO SMART Trefdag

36

5. Methodiek van video coaching

<https://www.youtube.com/watch?v=LwvCtjRtYI4>

37

OKO SMART Trefdag

37

38

OKO SMART Trefdag

38